



Regeringskansliet
kn.registrator@regeringskansliet.se
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om promemoria Förslag om nya energipolitiska mål

Er beteckning: KN2023/04578

Sammanfattning

- Länsstyrelsen delar i huvudsak de bedömningar som görs i förslaget kring de energipolitiska målen.
- Det är fokus på det långsiktiga målet till 2045, Länsstyrelsen saknar etappmål då vi ser kraftigt ökade elbehov redan 2030.
- Regeringen bör överväga att ge statliga myndigheter i uppdrag att särskilt utreda möjliga kompensatoriska åtgärder för att värna de aspekter som respektive myndighet har att bevaka och vilkas genomförande skulle göra tillstyrkande av ny elproduktion möjlig i större utsträckning.
- Regeringen behöver precisera vilka incitament som ska leda till målen samt förtydliga hur finansieringen av uppbyggnaden av det robusta och leveranssäkra energisystemet ska se ut.
- En revidering av målet om energieffektivitet bör harmoniseras med EU:s direktiv om energieffektivisering. Önskvärt vore vidare att det finns separata energieffektiviseringsmål för olika branscher. Länsstyrelsen vill understryka hur viktigt det är att den energi vi använder i samhället används på ett så resurseffektivt sätt som möjligt
- Vidare saknar Länsstyrelsen ett helhets- och systemtänk vad gäller energisystemet. Det är viktigt att det inte blir för ensidigt fokus på elnätsutbyggnad och elproduktion utan att även beroenden till andra delar i energisystemet inkluderas.

- Det är också viktigt att elsystemet byggs ut på ett miljömässigt hållbart sätt. Detta bör utvecklas i förslaget.

Länsstyrelsen lämnar nedan några kommentarer och synpunkter för respektive utpekat mål.

Planeringsmål för elsystemet

Det föreslagna planeringsmålet om minst 300 TWh till år 2045 anser Länsstyrelsen är rimligt och ligger i linje med de prognoser som Energimyndigheten, Svenska kraftnät och branschorganisationer tidigare redovisat. Det saknas dock etappmål då vi ser en fördubbling av elbehovet i Västra Götaland redan till 2030. Får vi inte mer el på plats inom en snar framtid så finns det risk att omställningen blir fördröjd och att företag väljer att etablera sig någon annanstans. Som nämns i promemorian är det viktigt var den ökade produktionen placeras geografiskt så att den kan göra störst nytta.

Den kommande energipolitiska inriktningen skulle med fördel kunna kompletteras med mål om eleffekt. Detta för att klara av topp effekter under hela året och som kan ligga till grund för behov av lagring och flexibilitet.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Svenska kraftnät bör ges i utökat uppdrag att analysera, bedöma och informera om var nya anslutningar för el och flexibilitetsresurser bör ske för att uppnå en effektiv elförsörjning. Detta bör även inkludera regionala kunskapsunderlag. Även förslaget om att ge Energimyndigheten ett förtydligat ansvar för bedömning av hela samhällets behov av energi bedömer länsstyrelsen är bra, liksom uppdrag till Energimarknadsinspektionen att samordna arbetet med nätutvecklingsplaner.

Det är positivt att länsstyrelsens roll inom den regionala energiplaneringen stärks och förtydligas. På samma sätt som det krävs en helhetssyn på det nationella elsystemets funktion och balansering, så krävs detta även på regional nivå.

Energiplaneringen bör ske tillsammans med övrig samhällsplanering, inte minst den fysiska planeringen. Idag saknas dock ett utpekat ansvar för fysisk planering, där energiplanering är en delmängd, på såväl nationell som regional nivå. Endast tre av landets regioner har ett utpekat regionplaneringsansvar för fysisk planering. Regeringen bör se över hur den fysiska planeringen kan stärkas och organiseras

från nationell, via regional och ner till kommunal nivå samt hur den kan kopplas till energiplanering.

Det finns ett starkt samhällsintresse av utbyggd produktion av fossilfri el, tillgänglig när och där den behövs, då detta avgör den gröna omställningen och näringslivets konkurrenskraft.

För påskyndad utbyggnad av fossilfri elproduktion och stärkta elnät bör statliga myndigheter väga in samhällsintresset av stärkt elförsörjning i större omfattning. Regeringen bör därför överväga att ge statliga myndigheter i uppdrag att särskilt utreda möjliga kompensatoriska åtgärder för att värna de aspekter som respektive myndighet har att bevaka och vilkas genomförande skulle göra tillstyrkande av ny elproduktion möjlig i större utsträckning.

Det skulle kunna bidra till ett ökat möjlighöörandeperspektiv för myndigheter som deltar som remissinstanser i prövning och i tillståndsprocesser. Att remissinstanser redovisar kompensatoriska åtgärder som skulle göra tillstyrkanden av elproduktions- och elnätprojekt möjliga vore till stor hjälp för den helhetsbedömning som Länsstyrelsen har att göra i beslut.

Risken är annars att myndigheter, utifrån sina sektorsavgränsade uppdrag, värnar intressen inom sina ansvarsområden, men att detta görs utan tillräcklig helhetssyn och utan proportionalitetsbedömning vilket försvårar den helhetsbedömning av samhällsintresset som staten samlat behöver göra gällande elförsörjningen.

Leveranssäkerhetsmål för elsystemet

Länsstyrelsen tillstyrker att Svenska kraftnät ges i uppdrag att följa upp leveranssäkerhetsmålet och vid behov vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder.

I målformuleringen beskrivs ett antal krav och behov för framtidens robusta elsystem, men hur finansieringen för uppbyggnaden av ett sådant system ska se ut utvecklas inte vidare. Finansieringsfrågan och frågan om eventuell riskdelning vid sådan utbyggnad behöver lösas.

För att underlätta energiomställningen ser Länsstyrelsen ett behov av att nätutbyggnaden baseras på långsiktiga prognoser i stället för att endast bygga på beställning från kund. Med dagens reglering är det svårt för nätbolagen att få ersättning för sådan utbyggnad.

Energieffektiviseringsmål

Länsstyrelsen delar regeringens uppfattning om att energieffektiviseringsmålet behöver ses över. I promemorian sägs dock ingenting om hur regeringen tänker sig att målet bör omformuleras i stället för nuvarande skrivning. Länsstyrelsen vill understryka hur viktigt det är att den energi vi använder i samhället används på ett så resurseffektivt sätt som möjligt, att energiförluster minimeras och att kostnadseffektiva energibesparingar genomförs i så lång utsträckning som möjligt.

Ett reviderat svenskt mål om energieffektivisering bör samordnas med EU:s nyligen antagna direktiv om allmän energieffektivisering (EED) och energieffektivisering i byggnader (EPBD). Det är i dagsläget svårt att avgöra hur dessa och andra EU-direktiv påverkar olika branscher då de ännu inte börjat implementeras. Energimyndigheten, Boverket och andra närmare berörda myndigheter bör de närmaste åren få i uppdrag att bevaka implementeringen.

Önskvärt vore vidare att det finns olika energieffektiviseringsmål både avseende storlek och tid för olika branscher. Fastighets- och bostadssektorn har till exempel större möjligheter att effektivisera än industrisektorn som byter fossil energi mot el i sina processer och därför kan komma att öka sin energianvändning.

Övriga synpunkter

Det är viktigt att även belysa hur energisystemet som helhet bör utvecklas som också är till gagn för elproduktion och elnät. Både vätgasen och fjärrvärmens har en möjlighet att komplettera och avlasta elnätet och bör inkluderas i den kommande energipolitiska inriktningen. Vätgasen är viktig som energibärare och för att tillhandahålla flexibilitet och lagring. Även fjärrvärme kommer spela en viktig roll i det framtida energisystemet exempelvis för att avlasta elsystemet under årets kalla dagar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Sten Tolgfors med handläggaren Andrea Teran Öman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Monique Wannding medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.